

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ
ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК ЖУРНАЛ

ҮЗДІКСІЗ
ПЕДАГОГИКАЛЫҚ
БІЛІМ

№78
ақпан

№78 ақпан 2025 жыл

**ЖУРНАЛ АСТАНА ҚАЛАСЫНДА МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ
МИНИСТРЛІГІНДЕ ТІРКЕЛГЕН**

№15616-Ж КУӘЛІГІ БЕРІЛГЕН МЕРЗІМДІ БАСЫЛЫМ БОЛЫП САНАЛАДЫ

Редакция: Республикалық педагогикалық ғылыми басылым "ӨРЛЕУ"

«Үздіксіз педагогикалық білім» республикалық ғылыми-әдістемелік журналы

Журнал ай сайын қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде шығады.

Мақаланың сапасына авторлар жауапты.

Редакция алқасы:

Бас редактор - Усипбаева Ғазиза Мамбеталықызы

Редактор орынбасары -Тулеева Нургул Абдықайымқызы

Әдістеме бөлімінің редакторы - Абдихаймов Ерлан Сыдыкович
Бердібек Нурлан Сапарбекулы

Инновациялық бөлім – Нұсқабаева Меруерт Жақсылыққызы

Компьютерде терген –Еркін Мереке Аманжолқызы

Теруге: 2025 жылдың 02.01 күні жіберілген

Басуға: 2025 жылдың 02.15 күні қол қойылды

Таралымы: 1000 дана

Редакция мекен-жайы:

Шымкент қаласы, Отырар м/а, 15-20

Байланыс телефондары:

Ұялы: 8 702 323 65 91; 8 747 209 09 23; 8 707 727 73 03

Пошта e-mail: orleu.kz84@mail.ru

Индекс: 74824

Ақтөбе қаласы
№45 “Алтын бала” бөбекжай-балабақшасы
Тәрбиеші педагог -модератор
Молдан Ақмоншақ Бахбергенқызы

«Ойын - бала дамуының басты құралы»

Ойын – балалар үшін күрделі әрекет, ол білімді, ақылды ұйымдастыруды қажет етеді. Ал білімді бала қайдан алады? Оған бала ойын арқылы өзі үйренеді, үлкендер де үйретуге тиіс. Ойынның өз мақсаты, жоспары, арнайы заттары, т.б. көптеген ерекшеліктері болады.

Ойын – балалардың негізгі іс – әрекетінің бір түрі. Ойын арқылы бала өмірден көптеген мәліметтер алады, өзінің психологиялық ерекшеліктерін қалыптастырады, яғни ойын арқылы бала білім алады. Бала зейіні қажет ететін, әдейілеп ұйымдастырылған ойындар оның ақылын, дүниетанымын кеңейтеді, мінез – құлқын, ерік – жігерін қалыптастырады. Аса ірі психологтардың айтуы бойынша, бала ойын үстінде қандай болса, өскенде еңбекте де сондай болады. Ойын – адамның өмір танымының алғашқы қадамы. Жас сәбидің өмірі, қоршаған ортаны танып, еңбекке қатынасы, психологиялық ерекшеліктері ойын үстінде қалыптасады. Балалар ойын барысында өздерін еркін сезінеді, ізденімпаздық, тапқырлық әрекеті (сезіну, қабылдау, ойлау, зейін қою, ерік арқылы байқалады.) Түрлі психологиялық сезім әрекетіне сүңгиді. Ойын үстінде бала бейнебір өмірдің өзіндегіндей қуаныш пен реніш сезімінде болады.

Балаға таңдалған білім баланың ақылына лайықтап, талабын шабыттандыратындай, ойын оятарлық іскерлігін дамытарлықтай, бастаған істің нәтижесіне жетуге тырысарлықтай нәрлі болуы керек.

Халық өзінің қоршаған дүниенің қыры мен сыры егжей-тегжейлі білуді баланың санасына ойын арқылы жастайынан сіңіре білуді көздеген. Ойын бала табиғатымен егіз. Өйткені бала ойынсыз өспек емес, жан-жақты дамымақ емес. Мектепалды даярлық тобында балаларға ойын арқылы сабақтың сапасын арттыруға толық мүмкіншілік бар.

Ойын арқылы бала түрлі логикалық жаттығуларды орындауға төселеді. Бұл жөнінде белгілі психолог – ғалым А.А. Люблинская «Зейін баланың белсенді әрекетінде туындап қана қоймай, олардың жақсы ұйымдастырылған іс – әрекетінде. Бәрінен бұрын олардың ой еңбегінде де қолдау табатынын айтады». Мектеп жасына дейінгі баланы дамытатын, өсіретін, әрі тәрбиелейтін де негізгі іс – әрекет ойын. Ойын арқылы бала қоршаған ортамен, адаммен, олардың еңбегімен, қарым – қатынасымен танысады. Ойын арқылы олардың ой-өрісі дамиды. Ойын үстінде балалар әртүрлі рөлде жолдастарымен қарым – қатынас жасауға, ойын үстінде ойлана отырып жауап беруге, қиялдауға, елестетуге қабілеттері қалыптасады. Сөздік ойындары балалардың ойлау, есте сақтау қабілеттерін дамытады. Ойыншықтарды пайдалана білуге үйренеді.

Арнайы ойын ұйымдастырылған оқу іс – әрекетінің мазмұнына қарай танымдық, дамытушы ойындарды, тапсырмаларды қолдану, балаларды заттарды бір – бірімен салыстыруға, оларды қасиетіне қарай ажыратуға және оны танып білуге үйретеді. Сөйтіп бала топтағы жасына сәйкес бағдарламалық міндетті меңгереді.

Ойын ұйымдастыруда балаларға жетекші бола отырып, ойнай білуге, ойын ережесін сақтауға, әрі оларды ойната отырып ойлануға бағыттайды, заттың атын немесе қасиетін есінде сақтап қалуға жол ашады, ойынға қызықтыра отырып зейінін, қиялын дамытады. Заттармен ойналатын ойындар: «Ғажайып қапшық», «Қай ағаштың жапырағы?» т.б.

Үстел үсті ойындарды ұйымдастыруда домино, лото, суреттер қолданады. Мысалы: «Суретті құрастыр», «Қандай затқа ұқсайды», «Бір сөзбен ата», «4-не артық?» т.б.

Ойындарды қарапайым математикалық ұғымды қалыптастыру сабағында пайдалану балалардың алған білімін күнделікті өмірімен ұштастыруға қолайлы. Ойын сабақтың мазмұнын байыта балалардың қиялдарын қозғап, зейіндерін кеңейте түседі. «Санамақ», «Он саусақ» өлеңдерін жаттатып, мазмұнын түсіндіру арқылы балалардың тілін ұстартып, логикалық ой – жүйелерін қалыптастыруға болады. Балалардың белсенділігін арттыра түсу мақсатында әрбір сабақты түрлендіріп өткізу орынды.

Ойындарды үнемі пайдалану арқылы балалардың ауызша есептеуге жаттығуына логикалық ой-жүйелерін жетілдіруге, түсінуге толық мүмкіншілік бар. Олардың қатарына халық ойындарын жатқызуға болады. Атап айтқанда, «Қай қолымда?», «Қанша тұяқ?», «Неше жапырақ?» т.б.

Ойын баланың алдынан өмірдің есігін ашып, оның шығармашылық қабілетін оятып, бүкіл өміріне ұштаса береді. Сонымен қатар, ойын – тынысы кең, ойдан-ойға жетелейтін қиялымен қанат бітіретін осындай ғажайып нәрсе ақыл-ой жетекшісі, денсаулық кепілі, өмір тынысы.

Үздіксіз педагогикалық білім

Балалардың ой-өрісін дамытатын «Санамақ» ойыны. Оның басты ерекшелігі баланың ойлау қабілетін жетілдіру. Атау ұйқастарын санау арқылы бала сан үйренеді, санға аты ұйқас заттарды танып біледі. Балалардың ой белсенділігін, саналы ойлана білуін дамыту, жетілдіру – тәрбиешінің негізі міндеті. Ойын баланың ойлау қабілеті мен сөздік қорын дамытуға, дағды мен шеберлікті меңгеруге, қиындықты жеңуге, төзімділікке баулиды.

Балалардың ойлау қабілетін дамытуға сөзжұмбақ, ребус, «Ұйқасын тап» ойындарының әсері мол. Мысалы, «Ұйқасын тап» ойыны арқылы баланың білсем деген ұтымы артып, қызығып, белсенділігі танылады.

Қазақтың ұлттық ойындарын қолдану. Мысалы, «Сақина салу», «Ақсүйек» т.б. Ребустар шешудің баланың ой ұшқырлығын дамытуға әсері мол. Баланы ұшқыр ойға, тапқырлыққа жетелейтін жұмбақтарды әр сабақ сайын жүйелі пайдалану керек. Сабақта балаларға жұмбақтарды жатқа айтқызудың өзі тілін жаттықтырады.

Қызығушылықты туғызу үшін ойын түрлерін пайдаланудың орны бөлек. Тиімді қолданылатын ойын түрлері тәрбиешінің түсіндіріп отырған материалын балалардың зор ынтамен тыңдап, берік меңгеруіне көмектеседі. Ойын – балалар әрекетінің негізгі түрі, сондықтан ол бала өмірінде тәрбие мен білім берудің шешуші шарты болып табылады. Бала өзін қоршаған ортаны, адамдар арасындағы қарым – қатынасты білуі мен сезінуі ойын негізінде жүзеге асады.

1. Ойынның мақсаты нақты қойылып, керекті көрнекіліктер мен материалдар күнілгері дайындалып, оңтайлы жерге қойылуы керек.

2. Ойынға кірісер алдында оның жүргізілу тәртібі балаларға әбден түсіндірілгені жөн.

Ойынға топтағы балалардың түгел қатысуын қамтамасыз ету керек.

Ойынның барысында тәрбиеші балалардың түгел қатысуын қадағалаумен қатар, олардың ойын үстінде шешім қабылдай білуіне, ойлана білуіне жетелеуі керек.

Ойын түрлерінің ұйымдастырылған тақырыбы мен мазмұнына неғұрлым сәйкес алынса оның танымдық, тәрбиелік маңызы да арта түседі. Оны тиімді пайдалану сабақтың әсерлігін, тартымдылығын күшейтеді, балалардың сабаққа ынтасы мен қызығушылығын арттырады.

Ғұлама ғалым ағартушы Ахмет Байтұрсынов: «Басқадан кем болмас үшін біз білімді, бай һәм күшті болуымыз керек. Күшті болуға бірлік керек. Осы керектердің жолында жұмыс істеу керек» деген екен.

Білім беру ісіндегі бүгінгі күннің өзекті мәселесі ел ертеңін ойлайтын білімді де, білікті зейінді дезерделі ұрпақ тәрбиелеу. Балаларды мейірімділікке, әділеттілікке, әдептілікке тәрбиеле

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Жұмабекова Ф. Мектепке дейінгі педагогика: Оқу құралы. – Астана: Фолиант, 2008. – 336 б.

2. Кішібаева Д. Ұлттық ойындардың пайдасы /Бастауыш мектеп, 2004. – 256 б.

3. Аралбаева Р. К. Мектепке дейінгі педагогика: Оқу құралы. – Алматы: Жоғары оқу орындарының қауылдастығы, 2012 – 220 б.

4. Мухина В. С. Мектеп жасына дейінгі балалар психологиясы: Қазақша аудармасы. – Алматы: Мектеп, 1986 – 230 б.

Мазмұны

1. Мадиева Б.Ә. Дөңгелек үстел.....	2
2. Тастемирова А.С. The role of ICT use in teaching and learning a foreign language.....	5
3. Дауиров К.У. "Күрделі тригонометриялық теңсіздіктерді шешу әдістері".....	9
4. Киманова Г. О. Зат есімнің тәуелденуі.....	15
5. Издибаева Г.Ж. Ерікті болу бір белес.....	18
6. Намиялиева К.Ш. «Қазақтың Пушкині атанған» Мағжан Жұмабаевқа 130 жыл!.....	19
7. Жаркинбекова П.Н. Вектордың координаталары.....	20
8. Топбекова А.А. №29 сабақ. Қозғалысқа берілген есептер.....	23
9. Раисова Б.С. §49–51. «Спешите делать добрые дела» (По рассказу Г.К. Паустовского «Телеграмма»).....	26
10. Абдраева Б.А. Көпмүшелерді қосу және азайту.....	30
11. Тилеубаева Р. М. Жетім және ата-ана қамқорлығынсыз қалған балаларға психологиялық көмек көрсету.....	32
12. Ибраева М.М. Жасөспірімдердің психологиялық ерекшеліктері.....	33
13. Садуақасова Н.А. Педагогтардың жеке тұлға ретінде дамуының шарты.....	36
14. Кулманова А.О. Процесс формирования Казахской Автономной Советской Социалистической Республики.....	40
15. Абдуллаев А.А. Ақсерек көксерек қозғалмалы ойыны.....	43
16. Сыздықов Б.С. Көшпелі мал шаруашылығының қалыптасуы.....	45
17. Куралбаева Д.Х. «Қызыл кітапқа» енген гүлдер.....	49
18. Хусаинова Р.Г. § 37 Какие бывают дожди?.....	51
19. Алауова С.Б. Разрядтан аттамай екі таңбалы санды бір таңбалы санға жазбаша бөлу.....	54
20. Туртаева Ш.Ж. Заттың атын білдіретін сөздер. Шынығу.....	57
21. Тагайбек Г.Л. Present Simple: affirmative and negative.....	60
22. Досбергенова А.С. Бессоюзное сложное предложение. Интонация в бессоюзном сложном предложении.....	62
23. Кенжетай Г.Т. Артық, кем, тең >; <; = таңбалары.....	66
24. Сәдібек З.Ә. «А. Байтұрсынұлы - қазақ әліпбиінің атасы».....	67
25. Умирзакова Н.Х. Skills 2c Computers.....	69
26. Ордашова Ж.Р. Этностильдегі бұйымдарды жасау (бас киімдер, қазақтың ұлттық киімдері) Бұйымдарды әшекейлеу.....	74
27. Исаева Г. Ж. Қасым Қайсенов. «Жау тылындағы бала» (кіріспе).....	76
28. Калибекова Д.Б. № 79 Зат есімнің тәуелденуі.....	79
29. Баядилова Б.Т. Көпмүшелерді қосу және азайту.....	81
30. Темирбаева Р.А. Қазақ хандығы: мемлекеттің саяси институттары.....	83
31. Калиева Б.С. Action research - исследование в действии на уроках биологии.....	87
32. Қуанышбек Б. М. Жеке және топтық белсенділік арқылы жүгіру әбілеттер.....	92
33. Күзербәева А.Б. Координаталық жазықтық. Тікбұрышты координаталар жүйесі.....	95
34. Турсунқұлова Л.П. Бір айнымалысы бар сызықтық теңдеу. Мәндес теңдеулер.....	97
35. Абубакиров Н.Н. Ағылшын тілі сабағында инновациялық әдіс-тәсілдер арқылы білім алушыларды белсенді оқуға тарту.....	101
36. Кистауова Ш.Е. «Абай жолы» роман-эпопеясы. Қайтқанда.....	103
37. Назар Ә.Б. "Жақсы дизайн" принципі.....	105
38. Байтұрсын Г.А. Квадраттық функция. Олардың қасиеттері мен графиктері.....	108
39. Жаймбаева А.А. Зат есімнің жіктелуі.....	111
40. Манашева Г.С. Келтіру формулалары.....	115
41. Сейдалиева Н.К. Тұрақты сөз тіркестері.....	118
42. Бекназаров М.И. Сыртқы және ішкі сызықтар арқылы қисық пішінді бұйымды қыларамен көркемдеп аралау.....	120
43. Абжапарова И. Д. «Достық музыкасы».....	122
44. Абдушева А. Б. Мектептегі буллинг және оның психологиялық әсері.....	125
45. Киманова Г. М. Бұлшықет ұлпаларының құрылысы мен қызметі.....	127
46. Токушева А. Ш. «Дәрігер».....	130
47. Хамидулла Н.Қ. «Асық терапиясы» арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың даму қабілетін арттыру.....	131
48. Надирбекова Ж. А. Тәрбиеші болу – бақыт.....	134

Үздіксіз педагогикалық білім

49. Бердиярова М. Е Қариялар – қазақтың қазынасы.....	135
50. Қарашина А.Б. Заманауи тәрбиеші қандай болу керек?.....	136
51. Молдан А. Б. «Ойын - бала дамуының басты құралы».....	137
52. Манапова Н. С. Домбыра –халық мұрасы.....	139
53. Назымханова А. Б. Сәндік-қолданбалы өнер.....	142
54. Исмаилова Д.И. Сәндік-қолданбалы өнердің құрылымдық морфологиясы.....	144
55. Аблахатова М. А. Қазақ сәндік қолданбалы өнер түрлері және оның даму тарихы.....	145
56. Масалимова К. Е. Бейнелеу өнері тарихы.....	148

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК ЖУРНАЛ
ЖУРНАЛ АСТАНА ҚАЛАСЫНДА МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ
МИНИСТРЛІГІНДЕ ТІРКЕЛГЕН

№15616-Ж КУӘЛІГІ БЕРІЛГЕН МЕРЗІМДІ БАСЫЛЫМ БОЛЫП САНАЛАДЫ

Республикалық педагогикалық ғылыми басылым
"ӨРЛЕУ"

ҚҰРМЕТ ГРАМОТАСЫ

Молдан Ақмоншақ Бахбергенқызы

"Үздіксіз педагогикалық білім"

№78 ақпан 2025 жылы жарық көрді

Бас редактор: Усипбаева Г.М

№137

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК ЖУРНАЛ
ЖУРНАЛ АСТАНА ҚАЛАСЫНДА МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ
МИНИСТРЛІГІНДЕ ТІРКЕЛГЕН

№15616-Ж КУӘЛІГІ БЕРІЛГЕН МЕРЗІМДІ БАСЫЛЫМ БОЛЫП САНАЛАДЫ

Республикалық педагогикалық ғылыми басылым
"ӨРЛЕУ"

СЕРТИФИКАТ

Молдан Ақмоншақ Бахбергенқызы

"Үздіксіз педагогикалық білім"

№78 ақпан 2025 жылы жарық көрді

18.02.2025
Берілген күні

№137

Бас редактор Усипбаева Ғ.М.

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК ЖУРНАЛ
ЖУРНАЛ АСТАНА ҚАЛАСЫНДА МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ МИНИСТРЛІГІНДЕ
ТІРКЕЛГЕН

№15616-Ж КУӘЛІГІ БЕРІЛГЕН МЕРЗІМДІ БАСЫЛЫМ БОЛЫП САНАЛАДЫ

Республикалық педагогикалық ғылыми басылым
"ӨРЛЕУ"

ДИПЛОМ

Молдан Ақмоншақ Бахбергенқызы

"Үздіксіз педагогикалық білім"

№78 ақпан 2025 жылы жарық көрді

18.02.2025
Берілген күні

№137

Бас редактор Усипбаева Ғ.М.